

Η ΡΗΝΙΩ

(ΔΙΗΓΗΜΑ)

τὸ χωριὸ τῆ φωνάζανε Ρηγιώ. Ἐνα μικρὸ τυραννισμένο πλάσμα. Ἡ μάννα της εἶχε πεθάνει. Σὰν τὴν ἄφησε ἦτανε μικρὸ παιδάκι. Ἡ Ρηγιὼ τέλειωνε τὰ δεκατρία της χρόνια ὅταν ὁ πατέρας της ξαναπαντρεύτηκε.

Ἐνα φουστάνι κουρέλι σκέπαζε τότε τὸ κορμί της. Δυὸ στραβοπατημένα σκαρπίνια σέφνανε μὲ κόπο τὰ λιγὰ της ποδιάρια. Κι ὅλα ἦτανε ἀποφόρια τῆς μητριᾶς της. Ἡ Ρηγιὼ ὅμως εἶχε τὰ φυσικά της στολίδια: Δυὸ γαλανὰ φωτερὰ μάτια καὶ δυὸ χρυσῆς πλεξοῦδες, στεφάνι γύρω ἀπ' τὸ κεφάλι της. Στὸ χωριὸ ὅλοι εἶχανε νὰ τὸ κάνουνε μὲ τὰ μαλλιά της.

Κάθε πρωί, μπροστὰ στ' ἀνοιχτὸ παράθυρο, ξέπλεκε τὶς δυὸ πλεξοῦδες της. Τὰ λυμένα μαλλιά χύνονταν στὶς πλάτες της.

Μόλις ὅμως ἄκουγε τὴ φωνὴ τῆς μητριᾶς της σάσιζε. Μιά φοιχτὴ φωνή:

— Ρηγιώ . . .

Στὴ στιγμή, ἔπλεκε ὅσο μπορούσε πὺ βιαστικὰ τὶς χοντρές πλεξοῦδες. Οἱ μεταξένιες τρίχες σκαλώνανε στὰ σκαμμένα χέρια της. Σκασμένα ἀπ' τὴ βαρειά δουλειά.

Ἐνα πρωὶ ἡ μητριὰ τὴ φώναξε. Μιά. Δυὸ. Τρεῖς . . . Ὡς πού ἔχασε τὴν ὑπομονή της κ' ἔτρεξε πάνω. Ἡ Ρηγιὼ ἔπλεκε ἀκόμα τὴ δεύτερη πλεξοῦδα. Ἡ μητριὰ χύθηκε τότε πάνω της κι' ἄρπαξε τὴ χρυσὴ πλεξοῦδα στὸ χέρι της:

— Θὰ σ' τὰ ξεροζώσω καμμιάν ὥρα τ' ἀναθεματισμένα. Γρουσουζία.

Σ. ΒΙΚΑΤΟΥ

ΚΑΛΟΓΕΡΟΙ

— Μὴ . . . — ἔβγαλε μιὰν κραυγὴ ἢ Ρηνιώ. Μὴ τὰ μαλλιά!

Α! ὄλα κι' ὄλα, τὰ μαλλιά της τὰ θέλει.

Ἡ μητριὰ τραβήχτηκε . . . Μὴ . . . Τί κραυγὴ . . . Πόνος. Ἀγανάκτηση. Ἀπελπισία. Ὅλα ἐνωμένα σὲ μιὰ κραυγὴ. Τί εἶναι ἡ κραυγὴ τοῦ παιδιοῦ πού ἀδικεῖται! Τίποτα στὸν κόσμο δὲν εἶναι πιὸ φοβερό.

Σὲ λίγες μέρες μιὰ μακρινὴ της θεῖα ἔφυγε γιὰ τὴν Ἀθήνα. Ὅταν ἦρθε νὰ τοὺς ἀποχαιρετήσῃ ἡ Ρηνιώ ἔπεσε στὰ πόδια της.

— Θεῖα Μαριώ, νὰ φύγω μαζί σου. Νὰ μῶ σὲ σπίτι.

— Βαρειὰ τὰ ξένα χέρια, κόρη μου.

Ἡ Ρηνιώ ἐπέμενε:

— Πᾶρε με, θεῖα. Θᾶνε καλύτερα.

— Ὁ πατέρας σου; εἶπε ἡ θεῖα.

Ὅταν ὁ πατέρας ρωτήθηκε δὲν εἶχε καμμιά ἀντίρρηση.

Ἡ Ρηνιώ μάζεψε τὰ δυὸ τρία κουρέλια της καὶ σὲ δυὸ μέρες ἔφυγε μὲ τὴ θεῖα Μαριώ γιὰ τὴν Ἀθήνα.

Στὴν Ἀθήνα ἡ Ρηνιώ θ' ἀντάμωνε τὴ θεῖα Ἀσημίνα. Ἦτανε ἡ μεγάλη ἀδερφή τῆς μάννας της. Ἀπὸ τὸν καιρὸ πού χήρεψε εἶχε μῆ σὲ σπίτι μαγεύρισσα. Ἡ Ρηνιώ εἶχε τὴ σύσταση. Κάπου καλὰ θὰ τὴ βόλευε ἡ θεῖα της. Τὸ σπίτι βρισκότανε στὸ Κολωνάκι. Ὁ κύριος ἦτανε βουλευτής. Τί καλὴ πού ἦτανε ἡ Κυρία! Πάντα στὰ γραμματιά της τ' ἀνάφερνε ἡ θεῖα Ἀσημίνα. Εἶχανε κ' ἓνα γυιὸ μηχανικό. Κώστα τὸν ἐλέγανε. Ἦτανε εἴκοσι δυὸ χρονῶν.

Ὅταν λοιπὸν φτάσανε στὴν Ἀθήνα τραβήξανε ἴσια στῆς θεῖας Ἀσημίνας. Ἡ κυρὰ Μαριώ πῆγαινε ἐρχότανε ταχτικά στὴν Ἀθήνα κ' ἤξερε καλὰ τοὺς δρόμους. Ἐδῶ εἶναι ἡ Ὁμόνοια. Ἐδῶ ἡ ὁδὸς Πανεστημίου. Ἡ Ρηνιώ τὴν ἄκουγε ἐκστατικῆ. Γύριζε ἀπὸ δῶ. Γύριζε ἀπὸ κεῖ. Δὲν χόρταινε νὰ βλέπη. Τί δρόμοι! Τί αυτοκίνητα! Τί σπίτια!

Τετράπηλα σπίτια! Όταν μάλιστα ανάφανε τὰ φῶτα. Πόσα φῶτα! Θαμπώσανε τὰ μάτια της.

— Καὶ μούλεγες, θειά Μαριώ, νὰ μὴν ἔρθω στὴν Ἀθήνα. Ἰσια ἢ Ἀθήνα ἴσια τὸ χωριό;

— Ὁ τόπος εἶναι ὠραῖος, παιδί μου. Οἱ ἄνθρωποι μόνο πὺν εἶναι οἱ ἴδιοι. — Εἶπε ἡ κυρὰ Μαριώ, πὺν ἤξερε τόσα πολλὰ κ' ἔλεγε τόσα λίγα.

— Ἐχει κ' ἐδῶ κακοὺς ἀνθρώπους, θειά;

— Κακοὺς; Πιότερους.

— Τόσο κακοὺς σὰν τὴ μητριά μου; ἀπόρησε ἡ Ρηγιώ.

Σὰν βρέθηκε μπροστὰ στὴ θειά Ἀσημίνα ἡ Ρηγιώ ἔπεσε στὴν ἀγκαλιά της. Ἡ καρδιά της χτυποῦσε δυνατά. Τὰ μάτια της γέμισαν δάκρυα. Ἡ θειά Ἀσημίνα τὴν κράτησε κοντά της. Ἐκεῖνον τὸν καιρὸ ζητούσανε καμαριέρα κ' ἡ Κυρία καλοδέχτηκε τὴ Ρηγιώ.

*
* *

— Πᾶνε, καλέ, καὶ τρεῖς μῆνες ποῦρθες, εἶπε ἡ θειά Ἀσημίνα ἐνῶ ἔψηνε τὶς φρυγανιὲς γιὰ τὸ τσάι.

Ἡ Ρηγιώ ἐτοίμαζε προσεχτικὰ τὸ σερβίτσιο στὸ δίσκο. Φοροῦσε κομπὸ γυαλιστερὸ μαῦρο φουστάνι. Ἀσπρη ὀργαντινένια ποδίτσα. Γύρω ἀπ' τὶς χρυσὲς πλεξοῦδες εἶχε δεμένα μὲ δυὸ λεπτὰ κορδελάκια μιὰν ἄσπρη σουρωτὴ νταντέλα. Ἦτανε μιὰ χαρὰ νὰ τὴ βλέπης. Τὰ γαλανὰ γλυκὰ μάτια της. Τὰ μάγουλά της κόκκινα φωτιά. Ἡ Ἀσημίνα τὴν κοίταξε μὲ θαυμασμό.

— Πῶς ἄλλαξες, Ρηγιώ, ἀπ' τὸν καιρὸ πὺν ἦρθες, τῆς εἶπε τρυφερά. Σὰν τριαντάφυλλο μοῦγινες. Ἄς ἔρθῃ νὰ σὲ δῇ τώρα ὁ πατέρα σου ὁ γρουσουζης, πὺν σ' εἶχε γιὰ τὰ σκουπίδια.

Ὁ πατέρας της. . . Καμμιά φορὰ τὸν συλλογίζεται ἡ Ρηγιώ. Πῶς ἀγρίευε ἡ ὄψη του ὅταν ἡ μητριά της τοῦφερνε τὰ κακὰ μαντάτα. Ποτὲ δὲν τῆς ἔδωσε δίκιο. Οὔτε καὶ τότε, πὺν ἡ μητριά της ἔσπασε τὴ λάμπα κ' εἶπε πῶς τὴν ἔσπασε

ἡ Ρηνιώ. Γιὰ κείνη τὴ λάμπα . . Πόσο ξύλο. Καὶ τί βροσιές . . . Πατέρας! Στὰ μάτια της νὰ μὴν τον δῆ . . .

“Ὅταν πρωτοῦρθε ὄλο τὰ ἴδια καὶ τὰ ἴδια στὴν θειά Ἀσημίνα. Παραπονιότανε. Ἀγαναχτοῦσε. Τώρα πειὰ τίποτ ἀπ’ αὐτὰ δὲ λέει, λίγο λίγο φύγανε ἀπ’ τὸ μυαλό της. Κ’ ἡ λύπη ἔφυγε . . . Εἶναι γιατί ἄλλαξε ἡ ζωὴ της. Τώρα ἔχει χάρεις, πὸν δὲν τὶς εἶχε ποτέ της. Νά, ποῦνε καλύτερα στὰ ξένα χέρια. Καλὰ τώλεγε κείνη στὴ θειά Μαριώ. Ποῦ ν᾿ ἄρθη μιὰ μέρα νὰ τὴ δῆ. Νὰ δῆ τὰ φουστάνια της. Τὰ παπούτσια της. Ὅλα καινούργια. Τὰ κεντημένα μαντηλάκια, πὸν τῆς χάρισε ἡ κυρία τὴν Πρωτοχρονιά. Νὰ δῆ καὶ τὴ σάρπα πὸν τῆς χάρισε ὁ κύριος Κώστας. Ἡ Ρηνιώ ἐτοίμαζε στὴν τραπεζαρία τὸ τραπέζι ὅταν τῆς τὴν ἔδωσε τυλιγμένη.

— Ἀνοιξέ το, τῆς εἶπε ὁ κύριος Κώστας.

Ἐκείνη τᾶνοιξε μὲ προσοχή. Ἦτανε ἡ γαλάζια σάρπα. Μεταξωτή. Ἐρριξε μιὰ ματιὰ στὴ σάρπα. Μιὰ ματιὰ στὸν κύριο Κώστα.

— Μοῦ τὴ χαρίζετε; ρώτησε δειλά.

Ὁ κύριος Κώστας τὴν κοίταζε χαμογελῶντας:

— Σ’ τὴ χαρίζω, βέβαια. Ταιριάζει καὶ μὲ τὰ μαλλιά σου.

Ἡ Ρηνιώ πῆγε νὰ τοῦ σφίξῃ τὰ χέρια. Μὰ κρατήθηκε. Τὸν κοίταζε μόνο μ’ εὐγνωμοσύνη. Ὑστερα συλλογίστηκε πὼς δὲν τοῦπε ἓνα εὐχαριστῶ. Καὶ τὴν ὥρα τοῦ τραπεζιοῦ, ἐκεῖ πὸν τοῦδινε τὸ πιάτο μὲ τὸ γλυκό, ἔσκυψε πιὸ κοντὰ του καὶ τοῦπε:

— Κύριε Κώστα, εὐχαριστῶ γιὰ τὴ σάρπα.

Ὁ κύριος Κώστας γέλασε δυνατὰ. Κι’ ὄλοι γύρω γέλασανε. Ἡ Ρηνιώ κοκκίνισε ἀπ’ τὴν ντροπὴ της.

“Ἐνα βράδυ ὁ κύριος Κώστας ἔβγαλε ἀπ’ τὴν τσέπη του ἓνα μεταξωτὸ μαντήλι. Ἡ Ρηνιώ τὸ κοίταζε μὲ θαυμασμό.

— Σ’ ἀρέσει; ρώτησε. Ἔχει καὶ μάσκα, βλέπεις;

Ἡ Ρηνιώ τέντωσε τὰ μάτια της νὰ δῆ. Ἐνα Κ κεφαλαῖο. Κεντημένο μὲ μαργαρίτες.

— Ποιὸς τὸ κέντησε; Ρώτησε μὲ ἀπορία.

— Ἐνα κορίτσι σὰν κ' ἐσένα, εἶπε μὲ χαμόγελο ὁ Κώστας.

Ἄπὸ κείνη τὴν ἡμέρα ἡ Ρηγιὼ κεντοῦσε. Ὅποια στιγμή ἀδειαζε κεντοῦσε. Τσιμποῦσε τὰ δάχτυλά της. Τὰ ξανατσιμποῦσε. Ματώνανε. Ἐκείνη τίποτα. Σὲ κουρελάκια. Σὲ μεταξωτὰ κομμάτια. Ὅπου εὔρισκε κεντοῦσε. Ἦθελε νὰ μάθῃ. Ἐνα Κ κεφαλαῖο μὲ μαργαριτες.

Στὸ τέλος ἀγόρασε ἀπ' τὸ μισθὸ της ἓνα μεταξωτὸ μαντήλι νὰ τὸ κεντήσῃ γιὰ τὴν γιορτὴ τοῦ κυρίου Κώστα. Τῶγε ὅμως μιστικὸ ἀπ' τὴ θεῖα Ἀσημίνα. Θὰ τοῦ χάριζε καὶ κείνη μιὰ γραβάτα. Τὸ εἶχε πῆ στὴ Ρηγιώ. Ἡ Ρηγιὼ ὅμως γιατί τῆς τῶκουβε; Οὔτε κ' ἡ ἴδια ἤξερε γιατί.

Ἐνα πρωί, τὴν ὥρα πού ἔφερε τὸ γάλα στὸν κύριο Κώστα, κοντοστάθηκε. Στάθηκε ὀρθὴ μπροστὰ στὸ γραβάτι κ' ἔπαιζε μηχανικὰ τὰ δάχτυλά της. Σὰν νὰ ἤθελε κάτι νὰ πῆ, μὰ ὄλο κόμπιαζε. Τὰ μάτια της παίζανε νευρικά. Ὁ Κώστας κάτι κατάλαβε.

— Θέλεις τίποτα, Ρηγιώ; τὴ ρώτησε μὲ καλωσύνη.

Ἡ μικρὴ πῆρε θάρρος.

— Ἐκεῖνο τὸ κορίτσι πού σὰς χάρισε τὸ μεταξωτὸ μαντήλι εἶναι μικρὴ; τὸν ρώτησε δειλά. Ἔτσι γιὰ νὰ πῆ κάτι

Ὁ Κώστας γέλασε δυνατὰ:

— Τὴ θυμᾶσαι ἀκόμα, Ρηγιώ; Εἶνε μεγάλη κ' ἔχει χουσὰ μαλλιά σὰν τὰ δικά σου.

Ἡ Ρηγιὼ σόπασε λίγο καὶ τὸν κοίταξε συλλογισμένη. Ἐπειτα τοῦ εἶπε:

— Γιατί δὲν τὴ φέρνετε στὸ σπίτι;

— Θὰ τὴ φέρω, εἶπε σοβαρὰ ὁ Κώστας.

*
* *

Ἄπὸ κείνη τὴν ἡμέρα δὲν ἔφρουγε ἀπ' τὸ μυαλὸ τῆς Ρηγιῶς τὸ κορίτσι πού κέντησε τὸ μαντήλι. Πῶς νᾶνε; Ὅλων τῶν εἰδῶν τὶς φαντασίες ἔκανε. Στὸ τέλος δὲ βιάσταξε. Ρώτησε τὴ θεῖα Ἀσημίνα:

- Ξέρεις, καλὲ θειά, καμμιὰν πού νάχη μαλλιά σὰν τὰ δικά μου;
- Ποῦ σου ῥθε αὐτὴ ἡ ἰδέα, Ρηγιώ;
- Ὁ κύριος Κώστας μούλεγε γιὰ κάποια.
- Ὁ κύριος Κώστας; ρώτησε μὲ φροντίδα ἡ Ἀσημίνα.
- Πότε σοῦ τῶπε;
- Τὸ πρωί. Μήπως τὴν ξέρεις καὶ σύ;
- Θὰ λέη γιὰ τὴν ἀνιψιά τῆς κυρίας. Τὴ δεσποινίδα Λίνα. Εἶναι δευτέρα ξαδέρφη του.
- Καὶ δὲν ἔρχεται ποτὲ στὸ σπίτι;
- Ἡ Ἀσημίνα δὲν ἀπάντησε.
- Γιατί δὲν ἔρχεται; ξανάπε μ' ἐπιμονὴ ἡ Ρηγιώ.
- Ἡ γρηὰ μαγεύρισσα ἀπὸ φυσικό της σεβότανε τὰ μυστικά τοῦ σπιτιοῦ· εἶπε ξερά:
- Ἦρθανε σὲ λόγια μὲ τὴν κυρία δῶ κ' ἓνα χρόνο. Κ' ἔκοψε τὴν κουβέντα.
- Ἀπὸ κείνη τὴ βραδιά ἡ Ρηγιώ δὲν ξανασυλλογίστηκε τὸ κορίτσι πού κέντησε τὸ μαντήλι.

*
* *

Μιά βραδιά χτύπησε τὸ κουδούνι τῆς ἐξώπορτας. Ἡ Ρηγιώ ἔτρεξε ν' ἀνοίξη. Ἐνα παιδί τῆς ἔδωσε ἓνα γράμμα γιὰ τὴν κυρία. Ἡ Ρηγιώ ἔτρεξε τὸ γράμμα τῆς κυρίας. Ἦτανε ἀπ' τὸν κύριο Κώστα. Τί ἦτανε ἐκεῖνο τὸ γράμμα, πού ἀνεστάτωσε ἔτσι τὸ σπιτικό; Διάβασε ἡ κυρία ξαφνιασμένη: «Παντρευτήκαμε μὲ τὴ Λίνα. Φεύγουμε γιὰ τὸ Λουτράκι. Συγχαρώστε μας».

Ἡ Ρηγιώ τέντωσε τ' αὐτιά της.

— Μὲ τὴ Λίνα; κάνει μέσα ἀπ' τὰ δόντια της. Τὴ δευτέρα ξαδέρφη του. Κάτι τρέμει μέσα της. Σφίγγει τὰ χεῖλη της νὰ μὴν κλάψη. Τὰ μάτια της ὅμως γεμίζουν δάκρυα. Τρέχει ἴσια στὴν κουζίνα νὰ μὴν τὴ δοῦνε.

Τὸ πρωὶ ἀνέβηκε στὴν κάμαρα τοῦ κύριου Κώστα. Ἡ κυρία εἶπε νὰ βολέψουν τὰ ροῦχα του. Μόλις μπῆκε στὴν κάμαρα στάθηκε μπροστὰ στὸ κρεβάτι. Πῶς τῆς φάνηκε

πὸ τὸ κρεβάτι ἦτανε ἀδειανό. Τὰ μάτια της μὲ μιᾶς βουρκώσανε. Κάνει νὰ σηκώσῃ τὶς παντόφλες ποῦνε μπροστά στὸ κρεβάτι. Τὶς ξανακομπᾶ χάμω. Στὸ τραπεζάκι εἶνε τὸ μπλὲ βαζάκι μὲ τὰ τριαντάφυλλα. Τίποτα δὲν ἄλλαξε ἐκεῖ μέσα. Γιατί σφίγγεται ἡ καρδιά της; Σὰ νὰ πέθανε κάτι μέσα της. Μιὰ στιγμή συνέρχεται. Γιατί κάνει ἔτσι; Ὁ κύριος Κώστας ἔχει χαρὰ τώρα. Παντρεύτηκε μὲ τὸ κορίτσι ποῦ ἔχει μαλλιά σὰν τὰ δικά της. Συλλογίζεται τὸ μαντήλι ποῦ κέντησε γιὰ τὴ γιορτὴ του. Τί θὰ κάνῃ; Τώρα μπορεῖ νὰ τοῦ τὸ στείλῃ;

— Ρηγιώ, φωνάζει ἡ θειά Ἀσημίνα ἀπὸ κάτω. Τί κάνεις τόση ὥρα πάνω;

*
* *

“Ὀλη κείνη τὴν ἡμέρα ἡ Ρηγιώ πῆγαινε ἐρχότανε στὸ σπίτι σὰ χαμένη. Τάφεντικά βγήκανε ἀπ’ τὸ πρωί.

— Ποιὸς ξέρει; Ἴσως νὰ πῆγαιναν νὰ τοὺς βροῦνε. Εἶπε καλοκάγαθα ἡ κυρὰ Ἀσημίνα.

Ἡ Ρηγιώ δὲν ἀπαντοῦσε. Στὰ μάτια της ὅλο ἀνεβιάνανε δάκρυα.

— Σὲ καλό σου, παιδί μου, ἔκανε ἀγανακτησμένη ἡ Ἀσημίνα. Κάνεις σὰ νὰ πέθανε κανένας. Γάμος γίνηκε. Μόνο ποῦ δὲν τῶδαμε τὸ παιδί. Μὲ τὴ Λίνα παντρεύτηκε ποῦ τὴν ἀγαποῦσε δυὸ χρόνια. Τὰ δεύτερα ξαδέφρια παντρεύονται. Δὲν τοῦ τὴ δίνανε γιατί ἦτανε φτωχιά. Μὰ κείνος ἦτανε ἄνδρας σωστός. Λεφτὰ θὰ γύρευε;

Ἡ Ρηγιώ δὲ μίλησε. Τί νᾶλεγε; Τί ἤξερε; Μήπως ξέρει πάντα κανεὶς τί γίνεται μέσ’ τὴν ψυχὴ του;

*
* *

Τ’ ἄλλο πρωὶ ἡ θειά Ἀσημίνα περίμενε τὴ Ρηγιώ νὰ ετοιμάσῃ τὸ γάλα. Φωνάζει. Ξαναφωνάζει. Ἡ Ρηγιώ δὲν ἔρχεται.

— Μπα! μουρμούρισε μέσ' ἀπ' τὰ δόντια της. Θὰ τὴν ἔστειλε ἡ κυρία σὲ κανένα θέλημα.

Ἡ ὥρα ὅμως περνοῦσε κ' ἡ Ρηγιὼ δὲ φαινόταν πουθενά. Ἡ θειά Ἀσημίνα ἀνησύχησε. Ἐτρεξε στὴν κυρία:

— Μὴν εἶδατε τὴ Ρηγιὼ;

— Δὲν ἀνέβηκε ἀκόμα, κυρά Ἀσημίνα.

— Χάθηκε ἀπ' τὸ σπίτι, κυρία, δὲν τὴ βρῆκα πουθενά.

Ἡ Ἀσημίνα πῆρε τὴ γειτονιά νὰ τὴ γυρεύη. Κανένας ὅμως δὲν ἤξερε ποῦ πάει. Τὴν εἶδανε ποὺ ἔφυγε, μὰ δὲν πῆγε ὁ νοῦς τους ὡς ἐκεῖ. Ἐφυγε; Ἡ Ἀσημίνα τᾶχε χαμένα. Δὲν τὸ χωροῦσε ὁ νοῦς της. Ἡ κυρία ποὺ τᾶκουσε, οὔτε κείνη τὸ πίστευε. Ἐφυγε ἡ Ρηγιὼ ἀπ' τὸ σπίτι; Πῶς; Ἐφυγε;

Γιατί ἔφυγε; ...

ΦΩΦΩ Π. ΛΟΓΟΘΕΤΗ

